

PLATFORMA EÚ PRE PARTICIPÁCIU DETÍ

#EUChildParticipation
#EUChildGuarantee

PRELOMENIE CYKLU CHUDOBY DETÍ

POSILNENIE EURÓPSKEJ
ZÁRUKY PRE DETI

VERZIA PRE DETI

O ČOM JE TENTO LETÁK?

Európska únia (skrátene EÚ) je skupina 27 krajín, ktoré spolupracujú. EÚ chce zaistiť, aby mali deti dobrý život.

Každé dieťa a každý mladý človek si zaslúži podporu, bezpečie a príležitosti, ako aj právo vyjadriť sa k rozhodnutiam, ktoré ovplyvňujú jeho život.

Európska záruka pre deti je plán krajín EÚ zameraný na pomoc deťom, ktoré potrebujú podporu, aby sa im poskytla väčšia šanca na dobrú budúcnosť.

Tento leták je určený deťom a mladým ľuďom, ktorí sa chcú dozvedieť viac o tomto pláne, o tom, ako bol nedávno vylepšený a ako pomáha v boji proti chudobe.

S prípravou tohto plánu nám pomohlo viac ako 41 000 detí, ktoré sa s nami podelili o svoj názor prostredníctvom platformy EÚ pre participáciu detí.

Slová a výrazy označené symbolom * sú vysvetlené na konci letáku.

1. PREČO POTREBUJEME TENTO PLÁN?

Každé dieťa by malo mať v živote spravodlivú šancu.

Niektoré deti a rodiny čelia finančným ťažkostiam, čo znamená:

- > nedostatok základných vecí, ako sú jedlo, oblečenie, školské pomôcky alebo bezpečné a teplé miesto na bývanie,
- > menej príležitostí na účasť na aktivitách, ako sú šport alebo umenie, spolu s inými deťmi,
- > je ťažšie dosiahnuť úspech v škole, čo môže ovplyvniť celý život dieťaťa a dokonca aj nasledujúcu generáciu.

To, že sa dieťa narodí v chudobnej rodine, nie je jeho vina, a preto je potrebné túto situáciu napraviť.

Podpora znevýhodnených detí prináša prospech celej spoločnosti, pretože im pomáha v tom, aby naplno rozvinuli svoj potenciál, aby si ako dospelí našli dobré pracovné miesta a prispievali k rozvoju spoločnosti.

Európska únia používa na opis týchto situácií pojmy chudoba detí* alebo ohrozenie chudobou alebo sociálnym vylúčením*. V roku 2025 bola takmer štvrtina všetkých detí v EÚ ohrozená chudobou alebo sociálnym vylúčením.

Krajiny EÚ chcú, aby sa táto situácia zmenila, a chcú do roku 2030 pomôcť aspoň 5 miliónom detí vymaniť sa z chudoby alebo sociálneho vylúčenia.

- > Európska záruka pre deti už pomohla mnohým deťom:
 - v celej EÚ sa mohlo školských aktivít, ako sú športové aktivity alebo školské výlety, zúčastniť o 600 000 detí viac,
 - Holandsko poskytlo bezplatné stravovanie v školách väčšiemu počtu detí vrátane mnohých znevýhodnených detí,
 - Poľsko zriadilo centrá starostlivosti o deti na mnohých miestach, kde doteraz žiadne neboli.
- > Deti, organizácie aj odborníci však tvrdia, že je potrebné urobiť viac.
- > Cieľom je zabezpečiť, aby každé dieťa malo prístup ku všetkému, čo potrebuje na to, aby vyrastalo zdravé, v bezpečí a začlenené do spoločnosti.

Týmto plánom sa poskytujú krajinám EÚ podnety na opatrenia v oblastiach, kde je potrebné niečo zmeniť alebo zlepšiť, a pomáha sa im získať finančné prostriedky a ďalšie zdroje potrebné na ich realizáciu.

2. KTO POTREBUJE DODATOČNÚ POMOC?

Niektoré deti čelia väčším ťažkostiam ako ostatné a mali by dostať dodatočnú pomoc, keď ju potrebujú.

Záruka pre deti je navrhnutá na pomoc deťom, ktoré sa nachádzajú vo finančnej núdzi, ponúka však podporu aj iným znevýhodneným skupinám, ako sú:

- > deti so zdravotným postihnutím,
- > rómske deti*,
- > deti v alternatívnej starostlivosti*,
- > deti, ktoré nemajú kde bývať alebo žijú v nie bezpečných domácnostiach,
- > deti pochádzajúce z etnických alebo náboženských menšín,
- > mladí ľudia, ktorí opúšťajú alternatívnu starostlivosť a začínajú žiť sami.

3. NOVÉ OPATRENIA EÚ

V súčasnosti sa pracuje na tom, aby deti v nasledujúcich rokoch dostávali lepšiu podporu.

Tu sú niektoré nápady:

- > opýtať sa detí a rodín, čo by pomohlo rodičom nájsť si prácu (napr. lepšia podpora v oblasti starostlivosti o deti, keď sú rodičia v práci),
- > nové projekty v oblasti starostlivosti o deti, vzdelávania, športu, kultúry a začlenenia,
- > hľadať spôsoby, ako poskytnúť väčšiu finančnú podporu rodinám s deťmi,
- > vytvoriť súbor materiálov o duševnom zdraví a blahu* v spolupráci s UNICEF obsahujúci jednoduché návody, aktivity a nápady, ktoré pomôžu ľuďom porozumieť duševnému zdraviu a dozvedieť sa, ako získať pomoc,
- > zriadiť programy mentorstva* na podporu detí, ktoré môžu potrebovať dodatočnú pomoc,
- > pomôcť školám a službám pri lepšej podpore rómskych detí,
- > otestovať kartu záruky pre deti*, ktorá má deťom a rodinám uľahčiť prístup k pomoci,
- > viac prepojiť záruku pre deti so zárukou pre mladých ľudí, aby podpora pokračovala, aj keď deti vyrastú,
- > poskytnúť väčšiu podporu mestám, regiónom a miestnym organizáciám, ktoré pracujú s deťmi

4. VÄČŠIA PODPORA PRE RODINY

Deťom sa darí najlepšie, keď ich rodiny majú potrebnú podporu.

Keď rodiny dostanú potrebnú podporu, deti môžu vyrastať zdravšie, lepšie sa učiť a cítiť sa bezpečnejšie. Ak v detstve chýba podpora, neskôr v živote je často potrebná väčšia pomoc v oblasti zdravotnej starostlivosti, bývania a inej sociálnej podpory.

Cieľom je, aby:

- > rodičia a opatrovatelia mali stabilné, dobre platené zamestnanie a dostatok peňazí na každodenné potreby, ako sú potraviny, bývanie, oblečenie, doprava a školské potreby,
- > boli k dispozícii služby starostlivosti o deti a predškolské zariadenia, ktoré majú uľahčiť rodičom a opatrovateľom, najmä matkám, prácu alebo štúdium,
- > ak príjmy z práce nestačia, aby rodiny mohli poberať prídavky na dieťa alebo rodinné dávky* a ďalšiu dodatočnú podporu, ktorú potrebujú.

5. LEPŠIE SLUŽBY PRE DETI

Všetky deti by mali mať možnosť zapájať sa do príležitostí, ktoré sa v ich okolí vyskytujú.

Vyrastanie v podmienkach finančných ťažkostí môže mať vplyv na fyzické a duševné zdravie detí, ich vzdelávanie, priateľstvá, bezpečnosť a budúce príležitosti. Deti a rodiny by mali vedieť, čo majú k dispozícii a ako to získať.

Služby by mali vychádzať z toho, čo deti skutočne potrebujú, a nie zo zložitých systémov. Vždy, keď je to možné, by sa podporné služby mali zjednotiť, aby rodiny mohli získať pomoc bez toho, aby museli navštíviť veľa rôznych miest.

Medzi dôležité výzvy na zmenu patria:

- > viac miest v zariadeniach starostlivosti o deti a v predškolských zariadeniach,
- > zdravšie jedlá v školských jedálňach,
- > viac športových, umeleckých, kultúrnych a mimoškolských aktivít,
- > viac tutorstva, pomoci s domácimi úlohami a dodatočnej podpory pri učení,
- > lepšia podpora duševného zdravia* v školách, v zdravotníctve a v komunite,
- > mentori alebo dôveryhodní dospelí, ktorí môžu deťom pomáhať prekonať ťažké obdobia.

6. PODPORA BLAHA A BEZPEČNOSTI

Každé dieťa má právo cítiť sa v bezpečí, podporované a chránené, a to tak na internete, ako aj v reálnom svete.

Finančné a sociálne výzvy môžu ovplyvniť blaho a zdravie niektorých detí, v dôsledku čoho môžu pociťovať stres, osamelosť alebo úzkosti.

Je dôležité, aby deti a rodiny dostali pomoc čo najskôr. Môže to zahŕňať pomoc v ranom detstve, v škole alebo prostredníctvom služieb v oblasti duševného zdravia a zdravotnej starostlivosti.

- > Včasná pomoc môže zabrániť zhoršeniu problémov a pomôcť deťom zostať zdravými, dobre sa učiť a cítiť, že ich niekto podporuje.
- > Školy, zdravotnícke zariadenia a sociálni pracovníci by mali spolupracovať, aby sa deťom ľahšie dostávalo potrebnej pomoci.
- > Online platformy by sa tiež mali viac snažiť prispievať k bezpečnosti detí.

Bezpečnosť na internete aj v reálnom svete je naozaj dôležitá a krajiny EÚ by mali naďalej pracovať na zlepšení ochrany detí, aby sa znížili riziká a prispelo sa k ich bezpečnosti.

7. PODPORA PRE MLADÝCH DOSPELÝCH

Podpora by sa nemala skončiť, keď deti dovŕšia 18 rokov.

Cieľom je zabezpečiť, aby mladí ľudia dostali potrebnú pomoc pri prechode z detstva do dospelosti, aby si mohli vybudovať svetlú budúcnosť.

Obzvlášť dôležité je to pre deti, ktoré žijú v alternatívnej starostlivosti a možno nemajú rodinu, ktorá by ich podporovala.

Dovŕšenie 18 rokov je veľká zmena a mnohí mladí ľudia stále potrebujú pomoc, aby:

- > dokončili školu alebo odbornú prípravu,
- > si našli bývanie,
- > si našli prácu,
- > sa naučili žiť samostatne.

Jedným z nástrojov na podporu tohto cieľa je tzv. záruka pre mládež, ktorá pomáha mladým ľuďom vo veku 15 až 29 rokov nájsť si prácu, vzdelanie, odbornú alebo učňovskú prípravu.

8. KTO TIETO ZMENY ZREALIZUJE?

Zlepšovanie života a budúcnosti detí je spoločnou zodpovednosťou.

Aby deti, mladí ľudia a rodiny dostali pomoc, ktorú potrebujú, je potrebná úzka spolupráca všetkých strán:

- > inštitúcií EÚ,
- > národných vlád,
- > regionálnych a miestnych orgánov*,
- > škôl, zdravotníckych a sociálnych služieb,
- > organizácií občianskej spoločnosti* a charitatívnych organizácií,
- > podnikov a nadácií,
- > rodičov, opatrovateľov a rodín,
- > samotných detí a mladých ľudí.

Krajiny EÚ sa vyzývajú, aby aktualizovali svoje národné plány v rámci záruky pre deti s cieľom stanoviť jasné ciele, zabezpečiť dostatočné financovanie a zaručiť, že deti a rodiny dostanú potrebnú podporu.

VÝZNAMY SLOV

SLOVO ALEBO SLOVNÉ SPOJENIE	VÝZNAM
Alternatívna starostlivosť	Keď dieťa nežije so svojimi rodičmi a je o neho postarané inde – u príbuzných, v pestúnskej starostlivosti alebo v detskom domove.
Učňovská príprava	Spôsob, ako sa naučiť povolanie prostredníctvom spolupráce so skúsenými ľuďmi a zároveň absolvovať odbornú prípravu. Pomáha vám rozvíjať praktické zručnosti prostredníctvom skutočnej práce.
Príspevky na dieťa a rodinné dávky	Peniaze, ktoré vlády poskytujú rodinám na pokrytie nákladov spojených s výchovou detí, ako sú napríklad výdavky na stravu, oblečenie a iné potreby.
Chudoba detí	Keď rodina dieťaťa nemá dostatok peňazí ani podporu na veci, ktoré dieťa potrebuje na živobytie, aby sa mohlo učiť sa, zostať zdravé, cítiť sa v bezpečí a zapájať sa do bežného života.
Organizácie občianskej spoločnosti	Organizácie, charity alebo komunitné skupiny, ktoré sa venujú pomoci ľuďom a zlepšovaniu spoločnosti. Napríklad potravinové banky, mládežnícke kluby alebo charity pomáhajúce ľuďom bez domova, ktoré podporujú rodiny a deti.
Karta Európskej záruky pre deti	Ide o projekt, ktorý sa v súčasnosti testuje s cieľom pomôcť deťom a rodinám ľahšie nájsť informácie o službách a podpore, pričom sa zároveň chráni ich súkromie a zabraňuje stigmatizácii.
Financovanie	Finančné prostriedky poskytované na úhradu nákladov na projekty, služby alebo aktivity, ktoré podporujú ľudí a komunity. V EÚ môže financovanie pochádzať od inštitúcií EÚ, národných vlád alebo iných organizácií.
Miestne orgány	Miestne samosprávy a verejné služby, ktoré pomáhajú zabezpečovať chod škôl, bývanie, dopravu a sociálnu podporu v mestách, obciach a regiónoch.
Duševné zdravie	Ako premýšľame, cítime a zvládame každodenný život. Zahŕňa to spôsob, akým zvládame stres, ako nadväzujeme vzťahy s ostatnými a ako sa rozhodujeme. Dobré duševné zdravie znamená schopnosť zvládať každodenné ťažkosti a cítiť podporu, keď je situácia náročná.
Mentorstvo	Podpora od dôveryhodnej staršej osoby, ktorá vás vypočuje, poradí vám, povzbudí vás a pomôže vám pri rozhodovaní.
Rómske deti	Rómovia sú etnická menšina, ktorá žije v mnohých krajinách EÚ. S rómskymi deťmi sa nie vždy zaobchádza spravodlivo a môže byť pre ne ťažšie získať potrebnú podporu a príležitosti.
Sociálne vylúčenie	Keď sa niekto nemôže zúčastňovať na činnostiach, na ktorých sa môže zúčastňovať mnoho iných ľudí. K tomu môže dôjsť z dôvodu nedostatku peňazí, podpory alebo príležitostí. Môže to znamenať, že prideme o aktivity, priateľstvá, služby alebo život v komunite.
Súbor materiálov	Zbierka návodov, aktivít, nápadov a praktických nástrojov, ktoré pomáhajú ľuďom zoznámiť sa s danou témou a zistiť, aké kroky majú podniknúť.

#EUChildGuarantee

#EUChildParticipation

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

Právo | Dáta | Publikácie

© Európska únia, 2026

PDF KE-01-26-101-SK-N ISBN 978-92-68-43251-8 doi:10.2767/3078338

